

Indiáni, po tisícročia izolovaní od vonkajšieho sveta, nezaťažaní daňovou povinnosťou, splátkami za nové auto či hraným úsmevom televíznych moderátorov, spali po ťažkom dni na primitívnych lôžkach zo zvieracej kože vo svojich primitívnych trstinových chatrčiach tuho ako nemluvnáta. O nebeské úkazy dbali pramálo – to, čo sa dialo na nebesiach, sa týkalo iba nebies.

A vtom...

Záblesk z výšky.

Z temnoty sa nenápadne, v absolútnom tichu, vylúpla malá bodka a obrovskou rýchlosťou sa blížila k Zemi. Bola to oslňujúca lietavica, ťahajúca za sebou ohnivý chvost. Mohlo by sa zdať, že jej jasné svetlo je dobrým znamením.

Zdanie však niekedy klame.

Po tom, čo klesla do nižších vrstiev zemskej atmosféry, žiara oslaba a lietavica sa postupne zmenšovala, až sčernela a stratila sa v srdci amazonského pralesa.

Po celom úkaze neostalo na oblohe ani pamiatky.

Divoch, ktorý kráčal vpredu, sa volal Animsatmiyormu. V jeho stopách šiel ďalší lovec z dediny, o hlavu nižší Mazce-ralarinin. Obaja boli ozbrojení primitívnymi oštepami s kamenými hrotmi a kamennými sekerkami. Telá mali potreté sivým práškom na znak toho, že sú bojovníkmi. Šaman ich kmeňa sa označoval červenou, ženy a deti mali farebné skrášľovanie dovolené iba pri výnimočných príležitostiach, ako pohreby či svadby.

Obaja muži sa predierali hustým podrastom. Úzky chodníček ich priviedol k priestranstvu, kde predtým naštražili pascu. Ak sa do nej nechtylo niečo poriadne, jaguár alebo aspoň tapír, kmeň dnes ostane o kukurici, banánoch a rybách. A drobizg si určite nahrabe larvy hmyzu ako pochúťku. Deti majú rady, keď im šťava z rozpučených telíčok steká po brade.

Pravda, mäso tvorilo len malú časť kmeňového jedálnička a obvykle sa nik nestážoval, keď ho vynechali aj na niekoľko týždňov. Lov bol čisto chlpskou záležitosťou a bol považovaný viac za hru a otázku prestíže, než nevyhnutnosť. No náčelník bol v poslednej dobe podráždený a pokiaľ dlho nepožul v ústach mäso, mával čudné nápady.

Dokonca by nám mohol prikázať, aby...

Animsatmiyormu si povedal, že na to radšej nebude myslieť. Zjesť niekoho z vlastného druhu len kvôli potešeniu mu neprichádzalo správne. Niežeby nikdy nejedol ľudské mäso, to nie, no stávalo sa to len zriedka a vždy patrilo príslušníkovi iného kmeňa. Musel toho človeka najprv zabiť v čestnom boji. Verilo sa, že tak do víťazného bojovníka vstúpi sila mŕtveho súpera.

Náčelník to však videl ináč. Náčelník by sa napchával mäsom od rána do večera. Načo taký náčelník...

Ty by si vedel kmeň riadiť lepšie...

Vyhnal tú myšlienku z hlavy. Kde sa vzala? Nikdy predtým tak neuvažoval. Pýcha nevedla k ničomu dobrému.

Animsatmiyormu vlastne nevedel, čo sa mu na zabití a následnom zjedení iného človeka len kvôli pôžitku z jedla prieči. Veď išlo o jednoduchý, praktický úkon, vlastný jeho predkom po celé veky. Aj Animsatmiyormu ho celkom dobre ovládal.

Postup bol zväčša takýto: podrezať hrdlo, zachytiť krv do kusu vydlabanej kôry, vypiť ju ešte kým je teplá, rozpárať brucho a vybrať vnútrajšok. Divoch nepoznal názvy orgánov, uvažoval o nich len v limitoch svojho primitívneho mozgu.

Nebolo ťažké oddeliť svaly od kostí, no za ozajstné umenie sa považovalo rozbitie ľudskej lebky tak, aby nevytieklo vnútro. Nad tým Animsatmiyormu často dumal, keď bol ešte mladší. Videl skúsených mužov z kmeňa robiť to mnohokrát, no nie vždy sa im to podarilo podľa ich predstáv.

Áno, mozog bol skutočnou pochútkou. Najlepšie chutil v surovom stave. Na to ste však museli vedieť, ako hlavu správne rozraziť kameňom. V opačnom prípade ste mohli prísť o polovicu tej príjemne slanej, mazľavej hmoty.

Naopak s vnútornosťami sa nerobili žiadne okolky. Srdce dostal podľa obyčaje náčelník, ale zvyšok nahádzali do veľkého kotla a uvarili vo vode – to bola práca pre stareny. Stačilo pridať bylinky, akých rástlo okolo osady habadej, a chutná večera bola na svete.

Animsatmiyormu si povzdychol – v ústach sa mu odrazu zbehli slinky.

Zvláštne... Pred chvíľou sa ti ešte ľudské mäso neráčilo... Čo sa to robí?

Ale už nebude ďalej premýšľať. Na to nie je vhodná chvíľa. Teraz musia s Mazceralarininom zaobstať potravu. Preto predsa nastražili pascu. Iba preto sa včera, napriek náčelníkovmu napomenutiu, odvážili odísť tak ďaleko od osady.

Slnko ešte len vychádzalo nad obzor, no domorodec vedel, že kým sa vrátia domov, bude už vysoko na oblohe a bude poriadne pražiť.

Vyštekol na svojho druhu povel a sám pridal do kroku.

Čo to je za skalku a kde sa tu vzala?

Obaja divosi stáli na trávinatej, stromami obkolesenej ploche na konci chodníka, ktorým prišli. Zízali na malú časť zeme, z ktorej jedným koncom trčal prapodivný kus kameňa. Animsatmiyormu taký kameň nikdy predtým nevidel. Bol dokonale hladký a mal oválny tvar. Zdalo sa, že jeho pôvodná farba je tmavosivá, teraz však krásne žltlo svetielkoval v šikmo dopadajúcich slnečných lúčoch. Kto šiel okolo, nemohol si ho nevšimnúť.

Domorodec pozoroval predmet so zvedavo naklonenou hlavou. Odhadoval, že kameň menšou časťou trčí dohora a väčšou je zapichnutý v zemi. V jeho bezprostrednom okruhu sa nachádzala iba hlina, akoby tam niekto vytrhal všetku trávnu do posledného stebľa aj s korenkami.

Alebo akoby vyhynula...

V korunách stromov riedko rozostavených po obvode čistiny potichu ševelilo lístie, no inak sa neozval ani len vtáčí škrek alebo cvrlikanie hmyzu. Tieto dôverne známe, vždy prítomné zvuky pralesa boli preč. Vystriedalo ich nápadné, zlovestné ticho.

Animsatmiyorma to znepokojovalo. Intuícia ho varovala, nech sa má na pozore. Prezeral si pascu, čo včera nastražil. Ostala nedotknutá – do jamy, vyhlbenej na čistine medzi stromami, nepadla ani len hlúpa lama, nieto ešte jaguár.

Pocítil v sebe zárodok hnevu. To ho prekvapilo. Zvyčajne si zachoval chladnú hlavu za každých okolností.

Zachmúrene sa vrátil ku kameňu trčiacemu z pôdy. Okríkol svojho druhu, ktorý sa predmetu takmer dotkol prstom, nech ustúpi. Ani takéto správanie voči súkmeňovcovi nebolo pre Animsatmiyorma typické. Čo to s ním dnes je?!

Položil svoj oštep na zem a kvokol si, aby si kameň lepšie obzrel. A práve v tej chvíli...

Animsatmiyormu... ozvalo sa mu v hlave. Sme tu pre tebaaa, Animsatmiyormu... Nemaj straaach...

Bolo to, akoby sa natiahlo neviditeľné chápadlo a vklzlo mu do oboch uší naraz. Hlas, ktorý počul, bol príjemný, melodický, zvodný... No zároveň chladne bezpohlavný.

Odkiaľ prichádza? Zdalo sa, že odvšadiaľ. Z korun stromov, z hlbín zeme, zo vzduchu...

Ten kameň! pomyslel si indián splasene a takmer odskočil, ale čosi hlboko vo vnútri ho prinútilo ostať. *Ten kameň hovorí!*

Podobnú skúsenosť zažil za svoj život iba raz, keď mu kmeňový šaman dal vdýchnuť prášok z *yakoany*. Bláznivý šaman, stále bol od hlavy po päty natretý červenou farbou, ktorú lisoval z plodov kríkov rastúcich v lese povyššie osady. Niekedy si na hrud' kreslil všakovaké obrazce. Tvrdil, že tak si uctieva duchov lesa. Indiáni verili, že duchovia sa skrývajú

(v kamení)

všade v prírode: vo vode, v pôde, stromoch...

Po vdýchnutí *yakoany* sa človeku javil celý svet v úplne novej podobe. Všetko vibrovalo, všetko žilo v jednom bláznivom

tanci roztečených farieb a tvarov. Bol to neopísateľný zážitok – stromy, kvety, kríky, skaly akoby odrazu hovorili rečou jeho kmeňa.

Alebo presnejšie, hovorili *xapiripé*, duchovia, ktorí ich obývajú.

Priniesli sme ti spásu, Animsatmiyormu... pokračoval cudzí hlas.

Alebo ich bolo viac? Indián sa nevedel rozhodnúť, či počuje zbor alebo ozvenu jediného hlasu.

Neboj sa nás! Sme duchovia kameňa, ó, ááááno. Sme duchovia vody a vzduchu a lesa a všetkého, čo je, bolo a bude, až kým to naveky nezanikne a všehomír nepohltí večný chaos a temnota. Ten čas sa blííži! No dovtedy sme tu pre teba... Prinášame ti spáááasu! Spásu a veľkú budúcnosť! Si predurčený na veľké činy! A my ti pomôžeme, aby tvoj život nevyšiel navnivoč. Aby sa tvoj osud naplniiil...

Divoch načúval s vytreštenými očami. Dlane mal studené, chrbát mokrý. Ničomu nerozumel a zároveň všetko dávalo dokonálny zmysel. Svojím nevysvetliteľným, čarovným spôsobom.

*Už nemusíš poslúchať hlúpe rozkazy náčelníkaaaa... Bude z teba veľký muž, Animsatmiyormu! Páči sa ti tá predstavaa? Áááano... My vieme... My vieme... Ale najprv musíš pre nás niečo urobiť. Musíš si nás uctiť. Vykonať obeť. Prvú bohoslužbu. Postavíš nám oltár. Tu, na tomto mieste. Oltár z kostí pre svojich *xapiripé*...*

Ten zvláštny hlas v mladom divochovi niečo prebudil. Ozvalo sa v ňom čosi staré, prapôvodné... To, čo z neho robilo takého človeka, akým bol... akým by *mal byť*. Pulzovalo to v jeho krvnom riečisku, napádalo to srdce, mozog a bunky ako zákerný vírus.

Chlpy na jeho predlaktiach sa vztýčili ako šíky vojakov nastúpených na prehliadku. Jazyk mu príľahla pachuť hnijúceho ovocia. Pred rokmi, keď bol veľmi chorý, si jednu noc myslel, že už je po ňom, keď blúznil v horúčke – vtedy mal v ústach podobný pocit.

Mľaskol a preglgol, aby tú chuť zaplašil. Siahol po žltoprebleskujúcom kameni. Bol príjemný na dotyk. Ani studený, ani teplý – tak akurát. Vytiahol ho zo zeme. Išlo to neuveriteľne ľahko, ani čo by dvíhal pierko.

Keď mu kameň ležal na dlani, domorodec odrazu vedel, že práve na tom mieste musí postaviť oltár.

Ešte dnes.

Už o chvíľu.

A potom sa celý jeho doterajší život obráti naruby.

Obrátil sa k svojmu druhovi. Kývol mu hlavou, nech pristúpi.

Mazceralarinin sa nedôverčivo priblížil. Zdalo sa mu, že sa Animsatmiyormu za krátku chvíľu, čo si obzeral ten čudný kus skaly, akosi zmenil. Pozrel mu do očí, tienených hustým obočím a čiernou ofinou. Boli zakalené, akoby pozerali cez neho kamsi do neurčitej diaľky. Dlhé šlachovité telo mal napäté ako luk, zdalo sa, že sa pripravoval každú chvíľu skočiť...

To Mazceralarinina znervóznilo. Svojho spoločníka odrazu nespoznával. Bol by sa už najradšej vrátil do dediny k svojej žene a trochu sa s ňou pováľal v suchej tráve.

Vtedy sa Animsatmiyormu s rykom vrhol vpred a zasiadol svojho druhu okrajom kameňa do sluchy.

Lístie v korunách zašuchotalo.

Mazceralarinin pocítil náraz, akoby sa naňho zvalil kmeň stromu. Pred očami sa mu roztancovali hviezdy. Na okamih sa ponoril do temnoty.

Keď znovu otvoril oči, priamo oproti sebe mal bezoblačnú oblohu. Na chrbte cítil hrudky zeminy.

Pekný výhľad mu kazila jediná vec: hlava jeho druhu, ktorá sa týčila nad ním.

Animsatmiyormu mal cudzí, divoký výraz. Svaly tváre mu sťahoval zlovestný kľč. Tmavé oči mal vypúlené a podliate krvou. V rukách, spojených vysoko nad hlavou, držal kamennú sekerku.

Zahnal sa a ťal skôr, než stihol omráčený Mazceralarinin vydať čo i len hlásku.

A potom už Animsatmiyormu len udieral a udieral, ťal do Mazceralarininovho hrdla. Z tepny striekal gejzír tmavočervenej krvi. Animsatmiyormu mal od nej zafŕkané silné ruky aj tvár. Niekoľko horúcich kvapiek mu pristálo na jazyku, ktorý mu nevedomky vytrčal z pootvorených úst.

Zrazu si uvedomil, ako lahodne chutí.

Z rany na hrdle jeho druha vyliezli preseknuté lanká žíl. Animsatmiyormu mu napokon chytil hlavu za vlasy, šklbol a navždy ju oddelil od tela.

Zdvihol trofej vysoko nad seba, obrátil sa k východnému obzoru, nad ktorým rýchlo stúpalo slnko, a vydal víťazný pokrik. Potom hlavu odhodil nabok a sadol si na krvou zmočenú zem. Oddychoval. Kameň, ktorý pri útoku pustil, sa mu jemne chvel pri nohách. Vzal ho znova do ruky.

Dokázal si to! ozval sa hlas (hlasy) v súzvuku. Dokázal. Sme spokojní, ó, áno, veľmi spokojní... Vieš, čo máš robiť ďalej, pravda? Lebo týmto to neskončilo. Toto je len začiatok. Začiatok veľkýých vecí... Teraz nám spravíš oltár z jeho kostí. Povieme ti, ako ho postaviť. Čo urobíš s mäsom, je na tebe. Ale my už vieme, čo s ním urobíš, všakžeee...?

Hlas vyšumel a už sa neozval. Zvuky pralesa, dovtedy utlmené, znova nabrali na intenzite a všetko sa dalo späť do zvyčajného stavu.

Animsatmiyormu pomyslel na mäso, ktoré stiahne z kostí svojho mŕtveho druha. Niečo ponechá duchom lesa ako obeť a niečo vezme so sebou. Do dediny sa nevráti s prázdnyimi rukami.

A niečo by mohol sám zjesť hneď na mieste...

Odrazu si uvedomil, že má na ľudské mäso obrovskú chuť. Akoby nie! Veď je to pochútka! Bez ohľadu na to, či pochádza zo zabitého nepriateľského bojovníka alebo z nič netušiacoho súkmeňovca. Ako len mohol niekedy zmýšľať ináč?

Oblizol si pery a na krvou zafŕkanej tvári sa mu usadil

spokojný, blažený úškrn. Jeho život bol až doteraz jednotvárnym a bezcieľným. Zrazu mal pocit, že sa všetko zmení. Duchovia z kameňa mu budú nápomocní. Ako mohol vôbec žiť taký prázdny život?

Potom sa obrátil k mŕtvole, uchopil porisko sekerky a pustil sa do roboty.

Kto sa bojí, nech nechodí do lesa.

PRVÁ ČASŤ

27. august 2015

I.

Kiteni leží v srdci peruánskych Ánd, na ramene rieky *Rio Vilcanota*, v hlbokom údolí medzi vrchmi obrastenými hustou tropickou zeleňou. Kostru mestečka tvorí hlavná ulica a niekoľko užších, do svahu stúpajúcich bočných uličiek. Majú tam námestie, autobusovú stanicu, obecný úrad, trhovisko a katolícky kostolík. Za turistické stredisko by ste však *Kiteni* považovať nemohli.

Nad polátanými strechami kamenných domov a drevených chatrčí sa toho rána vznášali snehobiele chuchvalce hmly, obostierajúce krajinu nádychom tajomna. Bolo ospalé ráno, typické pre túto časť juhoamerického vnútrozemia.

Na jednom z domcov na brehu rieky sa otvorili zadné, sieťkou proti hmyzu potiahnuté dvere. Bosé chodidlá sa dotkli latiek verandy. Nechty na nohách boli nalakované striedavo – jeden čiernou, ďalší červenou farbou. Nina, oblečená iba v nohavičkách a voľnom bielom tričku, podišla k zábradliu a zapálila si cigaretu. Snažila sa toho zlozvyku zbaviť, no po minulej noci potrebovala nikotín ako soľ.

Ako k tomu vlastne včera došlo? kládla si otázku. Pili, to áno, samozrejme, akoby nie. Odkedy vystúpili z lietadla, pili dosť. Celý tento takzvaný „študentský projekt“ sa vyfarbil ako jedna veľká žúrka. Ale nakoniec, sú Slováci, tak čo. Nevymykajú sa štandardu.

Nie, za to, že skončila vo Viktorovej posteli, nemohol iba alkohol...

Položila zapalovač a škatuľku s cigaretami na prútený stôl. Odhrnula si z čela pramienok medených vlasov. Otočila sa späť k rieke. Pozorovala mútnu hladinu, zakalenú bahnom a nánosmi špiny. Nevliezla by do tej vody za žiadne peniaze.

Pobyt v Južnej Amerike si veru predstavovala inak. Nebola fajnovka, to božechráň! Chýbali jej však také obyčajné civilizačné výdobytky, ako splachovací záchod či horúca sprcha. Tie si dopriala naposledy pred dvoma dňami v Cuscu. A ešte predtým v hoteli, kde sa na jednu noc ubytovali hneď po prilete do Limy. Nasledujúci deň nasadli do diaľkového autobusu a viezli sa hlbšie do vnútrozemia, krížom-krážom horami a dolinami, celých dvadsaťdva úmorných hodín „až“ s dvoma prestávkami, do tunajšej časti Ánd, kde konečne vystúpili v meste Cusco.

V tom autobuse sa zišla podivná zmes turistov a domácich. Istá žena zanedbaného vzhľadu (podľa plochého čela, ploského nosa a tradičného odevu patriaca k potomkom pôvodného obyvateľstva) dojčila novorodenca priamo Nine pred očami. Chalani nevedeli, kam otočiť hlavu, aby sa na to nemuseli dívať. Žena totiž rozhodne nepatrila medzi krásy, ktoré táto krajina ponúka.

Bolo tam aj niekoľko menších detí a všetkým prišlo na úseku s mimoriadne zákernými serpentínami zle. Hromadne vracali do igelitových vrecúšok. Nato premohla nevoľnosť ďalšiu členku slovenskej expedície, Renátu (ktorú všetci volali Renča), a vzápätí zvracala tiež. Vrecúško si požičala od matky jedného z tých deciek.

Trmácali sa celý deň a celú noc až do úsvitu. Prekonali skoro tisíc kilometrov. Nina nechápala, ako to mohli šoféri zvládnuť. Nechápala ani, ako to mohli zvládnuť cestujúci. Keď si spomenula, ako páchla toaleta v autobuse už po troch hodinách jazdy...

Len čo sa ráno zobudili prvé z detí, okamžite začali buď plakať, alebo vracať. Plné vrecúška – šup! – leteli von oknom do voľnej prírody. Spolu s poskladanými kúskami WC papiera, ktorým matky utierali ich ústa, ruky a pošpinené goliere.

Akoby toho nebolo dosť, ventilácia v autobuse nefungovala a dve strešné okienka ako vetracie otvory rozhodne neodvádzali žiadanú robotu. Pach zvratkov bol na nevydržanie.

Aspoňže výhľad stál za to. Po pravej strane sa dvíhala skalnatá stena, nad ktorou začínal pás lesa, a naľavo sa otvárala hlboká priepasť. Ďalej za priepasťou na horizonte stúpalo slnko červené ako ohňová guľa. Nachádzali sa v nadmorskej výške takmer štyritisíc metrov a vzduch bol mimoriadne riedky. Slováci z toho mali bolesti hlavy, ťažšie sa im dýchalo a ešte aj vlastné hlasy im zneli akosi slabšie.

Potom sa cesta našťastie začala opäť zvažovať a nakoniec sa dokotúlali, unavení a zničení, do o čosi nižšie položeného Cusca.

V Cuscu mali podľa pôvodného plánu ostať ako pozorovatelia. Ich hlavnou úlohou bolo mapovanie vzťahu domácich obyvateľov k turistom. Na to boli určené peniaze z grantu, ktorý získala univerzita. Nina a niekoľkí ďalší vybraní študenti mali zdokumentovať svoje zážitky a po návrate domov ich prezentovať formou multimedialných prednášok a besied.

Zaznamenať osobitosti lokálneho koloritu očami Európana, tak o tom hovoril dekan fakulty.

Jojo, druhák na Katedre masmediálnej komunikácie a ich hlavný dokumentarista, mal kvôli tomu so sebou hotové prenosné TV štúdio. Ešte aj statív so sebou vláčil na každom kroku, takže ustavične funel, že nevládze, a potil sa ako cestár na júlovom slnku.

Nina si vzala vlastný fotoaparát – zrkadlovku značky Nikon – a poznámkový blok, v ktorom si viedla niečo ako denník. Možno jedného dňa napíše o tomto *tripe* knihu, ktovie? Možno je všetko. V kútiku jej duše sa totiž ukrýval nesmely spisovateľ. Pravda, zatiaľ nemal veľa príležitostí sa prejaviť.

Chce to silnú inšpiráciu, to je celé, presviedčala samu seba.